

פרטי כל מס.כב/2

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ג',
ג' בניסן, תש"י (21.3.1950) בשעה 8.30

נ ר כ ח י ם :
י . שפרינצק - יו"ר הכנסת
נ . ניר - סגן יו"ר הכנסת
י . בורג - סגן יו"ר הכנסת

סברי הועדה: - היו"ר

י . הררי
פ . אילנית
ד . בר-רב-האי
י . בר-יהודה
י . בדץ
א . בהיר
א . גרינברג
א . ג'רג'ורה
צ . יהודה
ס . יערי
ח . כהן-סגורי
ש . כ"ץ
ת . טובי
א . מזור
ס . נורוק
א . דזיאל-נאור
י . קוסוי
א . שפאל
י . שמחונית
א . ציזלינג

מוזמנים:
א . קפלן - שר האוצר
ד . צ. פנקס - יו"ר ועדת הכספים
ח . לרנר - מזכיר יו"ר הכנסת
גב' הנמן - מטעם משרד המשפטים

נ ע ד ר י ם : מ . בן-עמי

י . סרלין

ש . דיין

ז . גלוסקא (בזכות דעה מיעוצת)

ס ד ר - ה י ם : א) העברת ענין "המיעוט הערבי" לוועדה המתאימה;

ב) ההצבעה השמית בענין החנוך;

ג) הדיון בתקציב

ד) העברת חוק בתי הקברות הצבאיים וחוק רישום פטירת חיילים לוועדות המתאימות;

ה) דו"ח של ועדת המשנה לסדרי-הבית;

ו) העברת חוק לתיקון פקודת פרי ההדר (פקוח ושוק) תש"י - 1950, לוועדה המתאימה.

א. שפטל: לפני שאנו נגשים לדיון בטעיפי סדר-היום אני

מבקש להוסיף את הטעיף הבא לסדר-היום:

"מועדי עבודת הועדות"

ההצעה נתקבלה.

הינר י. הררי: עלינו להעמיד להצבעה את שעבודת שאלת "המיעוט

הערבי" לוועדה המתאימה. בישיבה הקודמת הוצעו

שלוש הצעות: (1) ועדת חוץ ובטחון; (2) ועדת הפנים; ו-3) (של חבר הכנסת

טזור) לוועדה משותפת של פנים וחוקה, חוק ומשפט. (הצעה זו תסרה אח"כ ע"י

חבר-הכנסת טזור).

י. בר-יהודה: לפי תחומי עניני ועדות הכנסת ומסכויותיהן - לפי

החלטת מליאת הכנסת - שייך הענין הזה לוועדת הפנים.

אבל, זה רק באופן פורמליסטי. לאמיתו של דבר שייך ענין זה לוועדת החוץ

והבטחון ואני מציע להעביר זאת לוועדת החוץ והבטחון.

ת. טובי: ועדת הפנים היא הועדה המספלת בענינים אלה.

בזמנו, לאחר שבוטל משרד המעוטטים, שאלתי את

ראש הממשלה איפה יטפלו בעניני המיעוטטים והוא ענה לי בפרוש: בוועדה

לעניני פנים.

לכן, איני רואה כל סיבה שענין המיעוטטים הערבים

יהיה נידון בוועדת החוץ והבטחון. בוועדת הפנים יושבים שני חברי הכנסת

הערבים ואם אתם רוצים בדיון רציני בענין זה עליהם להשתתף בו.

א. ג'רג'ורה: רציני תמיד ועודני רוצה להטנע מלכנות את תושבי

ישראל הערבים בשם מעוט, למרות שכינוי זה דבק

בהם כסימן המבדילים מאחרים. בזמנו הבעתי את שמחתי על כך שהממשלה הנוכחית

מצאה לנכון לבטל את המשרד שהיה קיים בעבר בשם "משרד המיעוטטים", בשל כך

שביטולו, כפי שהייתי סבור, הוא סימן טוב המבשר את ביצועה של ההצהרה

שנכללה בהכרזה על הקמת מדינת-ישראל. אותה ההצהרה שהודיעה על הקמת שוויון

גמור בזכויות הסוציאליות והפוליטיות בין כל התושבים, ללא הפלייה לגבי

דת, גזע ומין, ועל הבטחת החירויות היסודיות לכל. הייתי סבוק שביטולו

א. ב'רג'ורה

של משרד המיעוטים באותו זמן יהיה גורם לחיזוק האמונה במדינה ובממשלתה הנוכחית ולחיזוק התקווה שאאינטרסים של התושבים הערבים יועמדו בדרישה אחת עם האינטרסים של יתר התושבים, ושהאינטרסים האלה כולם יהיו מענינו של משרד הפנים. הייתי סבור כמו"כ שבמשרד זה תוקט מחלקה מיוחדת לעניני התושבים הערביים ולהביעותיהם, לא שענינים אלה יהיו מוזנחים ולא תוקדש להם תשומת-לב ויהיו מוזנחים על האיציטבה, אלא שיוקדש לענינים אלה טפול מיוחד, בפרט שהתושבים הערבים, בגלל המסבות הקשות המיוחדות שהם נתונים בהן, היו ועודם זקוקים במיוחד לפעולות - סיוע והקלה, והם נתונים בטצב המצריך טיפול מהיר. את זאת הנני תובע ואת זה תבעתי מאז השעות הראשונות בהן התאספה "הכנסת".

ומכאן, שקשירת שאלת התושבים הערביים בעניני מדיניות

החוץ הנה עוות ואמצעי להצדיק את העושק, הלחץ וההפלייה החלים על התושבים הערבים, כל הצהרה מצד השלטונות הנוגעים בדבר המרמזת לקשירה זו של שאלת התושבים הערביים בעניני מדיניות-החוץ, ואף ברמיזה קלה בלבד, מזיקה לאינטרסים וליושר, עוקרת את התקווה ומטילה לתהום היאוש והאכזבה.

לא הבינותי את הצהרתו של שר-החוץ ב"כנסת" בהתעורר שאלת

המיעוטים הערבי, אותה ההצהרה שבאמר השר ששאלה זו היא שאלה של הבדלים,

מעשה - ידי דורות רבים, ואין להלחם בדבר ב"כנסת" בויכוחים תיאורטיים

אלא יש לבצע את החקירה הדרושה בקפדנות רבה. האם כנ" השר מתכוון לומר שמצבו

של המיעוטים הערבי הוא פרי מעשה של דורות רבים בעבר, ושיש להניח את הדבר

למעשה הדורות הרבים הבאים ולהלך - הענינים הטבעיים? דומה הדבר להניח

לחולה להאבק עם המחלה ללא כל טיפול, או להניח לטובע להאבק עם הנלים מבלי

שיוגשו לו כל סיוע או עזרה. מתי תעשה החקירה המדוקדקת הנדרשת? שמענו

לפני שנה ב"כנסת" לאחר שהוגשה בקשה לבטל את ההגבלות הצבאיות באזורים הערביים,

על מינוי ועדה מיוחדת מאזרחים ואנשי-צבא, שתבדוק את המצב ותפעל לביטול

החוק הצבאי. כל מה שראינו לאחר מכן היה הסרת המחסום מיפו בלבד, אולם

המצב בנצרת, עכו, שפרעם וכיתר חלקי הגליל נשאר כפי שהיה בעבר.

פרושו של קשירת מצב התושבים הערבים במדינה למדיניות-החוץ,

ובפרט כשהדבר נוגע למדיניות הערביות, הוא השארת התושבים הערבים האלה במצב

של מצוקה, סבל וחוסר-יציבות, עד שיערכו הסכמי-השלום עם מדינות אלו,

ורק אלה יודע מתי יבוצע דבר זה. אין סימנים המעידים על כך,

שהמדינות הערביות מתעניינות בחושני פלשתינה הערביים, ובפרט באותם החושבים שנותרו בישראל| וכן אין סיכונים על כך שהמדינות הערביות מעוניינות לפתור את הבעיות הרבות של התושבים האלה ולהקל מעליהם את הסבל, המצוקה והגשקים שפגעו בהם. על כל פנים, אין אני סבור שאיש ישר ונבון בישראל יסכים לכך שהתושבים הערבים ישארו כמשחק בידי הגורל חלוייף בין השמים והארץ, עד שיתבהרו שמי מדיניות-החוץ שאין שמה מתבהרים ואין היא יציבה. למרות זאת, אין אני אומר שמדיניות-החוץ אין לה כל השפעה על הנהלת ענייני-הפנים במדינה, ושכל ועדה שתבחר לחקור את מצבם של השתובים הערבים, צריכה להתעלם מכל גורם פוליטי. על כל פנים, אני מציע שתהיה זו ועדה פרלמנטרית סיוודת, כדי שתהיה גייטורלית ובלתי משוחדת, ובלי ספק, יסייע דבר זה להגיע לתוצאה הטבוקשת.

ת. טובי: אני מציע שגם ב"כ ועדת החוץ ובטחון ישתתף בזמן הדיון בוועדת הפנים על ענייני המיעוט הערבי.

י. קוסוי: אני מבקש לדחות את ההצבעה לישיבה הבאה, על סנת לאפשר לסייעתנו להתייעץ.

ת. טובי: אני מבקש לא לדחות את ההצבעה לשבוע הבא, אלא לקיימה עוד השבוע. אפשר לכנס את ועדת הכנסת רק לשם ההצבעה היום או מחר.

היו"ר י. הררי: כפי שהדבר עומד כרגע, איננו לכולים להתחייב שבקיים את ההצבעה השבוע, זאת אומרת: או הצבעה היום, או - בשבוע הבא.

א. ציזלינג: דבר זה תלוי בעבודת הועדה; מוטב שנחליט להתכנס גם בזמן הפגרא ואז - צועלל הדבר אם נזרז את ההצבעה.

היו"ר י. הררי: הנוהג אצלנו הוא להענות לבקשת סיעה לדחות את ההצבעה. אנו נצניע כשבוע הבא.

ה ח ל ט ה

הוצעה בענין העברת שאלת המיעוט הערבי תתיים בישיבה הבאה.

2. ההצבעה השמית בענין החנוך:

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

אם החברים המוחשיים הצבעה שמית

מוחריק עליה - אין לנו כל צורך

לדון בענין. אבל, באם דורשים לקיים הצבעה שמית - עלינו להחליט מה היא הצבעה שמית, ויש לקבוע לה טורד.

בזמן מועצת המדינה הזמנית היה

הכלל ש-10 חברים יכולים לדרוש הצבעה שמית. מגן יו"ר הכנסת ניר ואנכי חושבים שאפשר כיום לפתור את השאלה ע"י הכפלת מספר זה בשלושה.

ברצוני לקבוע כעת, אם הדרישה

להצבעה שמית עודה קיימת ומה הוא המינימום המינימלי באופן אוטומטי לקיים הצבעה שמית.

היו"ר י. הררי:

לפי מיטב ידיעותי הדרישה להצבעה

שמית עודה קיימת ואפילו ביתר תוקף.

ד. בר-רב-האי:

לפי דברי היו"ר חשבתי ששאלת

ההצבעה השמית בענין החנוך נפתרה

ורציתי למסור לכת, שועדת המסנה לעניני תקנון דנה אחסול, בישיבתה,

בשאלת ההצבעה השמית. הועדה הגיעה למסקנה ש-30 חברי כנסת רשאים לדרוש

הצבעה שמית. במקרה דנן / באם יש 30 חברי כנסת הדורשים הצבעה שמית,

יש לקיים הצבעה שמית.

ברור שאין החלטת ועדת התקנון

מחייבת את ועדת הכנסת. בלעת התקנון תובא בפניכם על-ידי הועדה ומסרתי

לכם את מסקנותיה בענין ההצבעה השמית רק לשם אינפורמציה.

במספר

אני מקבל את ההגבלה באופן, אך

י. קוטוי:

יש לקבוע, בוסף להגבלה במספר,

גם הגבלה ביחס למקרים שבהם אפשר לדרוש הצבעה שמית. אצלנו נקבעים תקדימים

ואינני רוצה שבכל ענין וענין ידרשו הצבעה שמית - הדבר עלול להפך לאבטורד.

י. בר-יהודה:

גם עם ההגבלה הזו של 30 איש,

לא תוכל סיעה אחת בכנסת לדרוש

הצבעה שמית. 4 או 5 ואפילו 6 סיעות תצטרכנה להתאחד על מנת לדרוש

י. בר-יהודה:

הצבעה שמית. רק סיעה אחת, מפלגת פועלי ארץ-ישראל, תוכל תמיד, בכל עת שחרצה, לדרוש אצבעה שמית.

ישנם דברים שהם זכותו של המיעוט. המיעוט אינו יכול להכריח את הרוב להצביע כפי שהוא רוצה, אבל הוא יכול אקאפאש לדרוש שיוכסח לו שמה לבעשה, ייעשה בצורה כזאת שיוכחן על-ידי כל הבוחרים. זהו המינימום. אני, לכן, מציע שאתם לא מבואו בהצעות להגבלות נוספות.

אם ההצבעה היא פורמלית גרידא, בשאלת סדר ההצבעה, זה ענין אחר. אבל אם ההצבעה היא לעצם הענין לא ייתכן להוסיף עוד הגבלות לדרישת לקיים הצבעה שמית.

עלי לוטר לכם, שהרוב מחוייב בשורה של דברים לגבי המיעוט

כיון שהוא הרוב.

א. בהיר: אני טתנגד לכך ש-30 חברי הכנסת יוכלו להטיל על הבית,

מדי פעם הצבעה אישית, על מנת לעשות אובסטרוקציות

ולכנסת יש הרשות המלאה להתגונן נגד זאת.

על-כן איני מקבל את הענין הזה של 30 ואני אומר זאת

כדי שכל שבוחרים בארץ ידעו שאני רוצה לבטיח את הכנסת בפני אובסטרוקציות,

אפילו מצדם של 30 חבר. הצבור ישקל אם זה לטובת הכנסת או אם זה לטובת

האובסטרוקציות, בסקרה שמישהו מעונין בזאת.

על-כן איני מקבל כל הצעות של תקנון והצעות פרוצדורה

הקובעות תקדים וכאשר ועדת התקנון תביא את הענין בפנינו, להחלטה, אהיה

הטחמיר ביותר בנקודה זאת. שום החלטה שתקבל כאן לא תשמש תקדים.

אשר להצעה קונקרטיית - אני מציע שבאם יהיו 30% מחברי

הכנסת שידרשו הצבעה שמית בענין הקונקרטי של החנוך - בקיים הצבעה שמית

מכלי שהדבר ישמש תקדים להבא.

א. מזור: קיימת אצלנו החלטה שעלינו לפעול לפי תקנון מועצת

המדינה הזמנית בשנתיים מתאימים. לפי זאת יכולים

32 חברי הכנסת לדרוש הצבעה שמית. אמנם נכון שאנו מבזבזים זמן רב, אבל

עלינו לנהוג בהתאם להחלטות שנתקבלו.

חבר הכנסת בר-יהודה טוען שישנה רק סיעה אחת בבית

הזה היכולה לדרוש בכל עת הצבעה שמית - עלינו להתרגל שיש בבית הזה סיעה

בת 40 חבר.

א. ציולינג:

אני מציע ש-20% מחברי הכנסת יוכלו לדרוש הצבעה

שמית.

עכשו עלי להעיר הערה: מה פרוש אובסטרוקציה במקרה

זה? אובסטרוקציה - הרי זה מניעת הדיון. אני יכול לקבוע עובדה שהרוב

מונע דיונים יותר מאשר המיעוט. זאת היא עובדה. דבר זה בעשה בשקט

וכשלוה - אבל זאת היא אובסטרוקציה. עובדה היא שענינים אינם מגיעים

לדיון, אלא לאחר הטעשה. זאת היא אובסטרוקציה.

הדוגמא שהובאה כאן היא דוגמא אופיינית. אני

נבד הצעה הזאת כידוע. אני מציע להסיר אותה מסדר-היום, אבל אני

יכול לקבל את ההנחה, שאם מציעים הצבעה בענין עקרוני, יסודי, במדינת ישראל -

יש בזה אובסטרוקציה. אני יכול רק לומר שיש כאן ענין של לחץ על גלוי

מצפונם של אחרים. אם כי אני מתנגד להט, דוקא הדוגמא הזאת, שלא דרשו

הצבעה שמית לפני כן - מעידה שאין כאן ענין של אובסטרוקציה.

הכנסת הזו לא נתברכה באובסטרוקציות של המיעוטים.

לרוב תהיה תמיד האפשרות להתגונן.

ג. ניר - סגן-יו"ר הכנסת: איני נכנס כרגע לעצם הענין - תחליט ועדת

הכנסת את אשר תחליט. אותי מענין כרגע

המצב הקיים.

כשעה שדגו בוועדת החוקה של מועצתהמדינה

הזמנית על חוק הטעבר הוחלט להכניס את המלים: "כאשר מתעורר ספק דבר

שואליט את כונת המחוקק". אני מרשה לעצמי לומר שאני הייתי אחד המחוקקים.

כאשר הכנסנו את המלים "שנויים לפי הענין" הכונה היתה לזה שלא יתכן

ש-10 אנשים, כפי שזה היה במועצת המדינה הזמנית, יוכלו לדרוש הצבעה

שמית בכנסת כשעה שיש 120 חברים. צריך לחשב את מספר החברים היכולים

לדרוש הצבעה שמית, לפי אותה הפרופורציה, ז.א. 32 חברים.

היו"ר י. הירי: ראשית כל ברצוני להבחין בין ההצבעה של

היום, ובין ענין עקרוני, כי לא טוב ליצור

תקנות לפי הרצון שישנו בהצבעה מסוימת. מה שצריך לחנוך - הרי אני מעונין

יותר מדי. לי נדמה שהפעם צריך לאפשר הצבעה שמית מבלי לשאול אם יש 30

חברים הדורשים זאת או אין. אחרי זה ועדת התקנון תכין הצעה ברורה בענין

זה.

היו"ר י. הררי:

לעצם ההצבעה השמית - לא צריך להפוך את הענין הזה לדבר שגוזל זמן רב, כי ההצבעה בהרמת ידיים וספירתם פעם, פעמיים ושלוש, גוזלת יותר זמן. שנית, זוהי זכותו של המיעוט להוא רשאי לחשוך בהצבעות ולדרוש הצבעה שמית. לכן, אין כל ספק שגם אחר יכול לדרוש זאת; ומדוע? יכול להיות מקרה שהכנסת רוצה להוריד את חסינותו הפרלמנטרית של חברי וכרגע שדבר זה ייעשה - הוא יכול להיות נידון למות בעד מעשה שעשה. אם הוא ירצה שיקיימו הצבעה שמית בענין זה יגידו לו שעליו לאסוף תחילה 30 חתימות. הוא יכול לשעון שאחא שחיינו אלויים בזאת והוא דרוש הצבעה שמית.

אתם טוענים שזו אובסטרקציה. יכולות להיות 120 הצעות לסדר-היום ו-120 הצעות אי-אמון וויכוחים סביב להן - כל הדברים האלה הם אובסטרקציות. מאובסטרקציות אי אפשר להמנע. כל הטכניקה של הפרלמנט פועלת רק בזמן שהפרלמנט עובד.

יכולים לקבוע שיכולות להיות רק 3 הצעות שמיות ליום. אל לנו להחליט במהרה אל ביטול הצבעה שמית. לדעתי 30% אחוז מחברי הכנסת פרושו בטול הצבעה השמית. לכן, אני מציע, ביחס לחנוך להחליט לקיים הצבעה שמית וביחס לדברים האחרים תחליט ועדת התקנון.

י. שמחוני: ביחס לחנוך אני מקבלת את ההצעה הזו כי היא מצטרפת להנחה שאנו נוהגים לפי מועצת המדינה הזמנית.

א. רשיאל-נאור: ברצוני לומר רק משפט אחד: זה כמה פעמים שנשמעו הערות שונות בנוגע לרמת הבית והמוטר שלו, שגם זה כאלו מסור כתור טונופול לטישהו, שישנם כאלה המעוניינים לשמורת טוהר הבית ומי שאינו יושב בצד טטוים של הבית הדיהו מועד לפגיעה בכבודו. איני יכולה להסכים בשום פנים ואפן ~~לחנך~~ לדברי חבר הכנסת בהיר הטוען שזו תהיה אובסטרקציה. אובסטרקציה היא מציאות בכל מקום שיש רוב ומיעוט ואי אפשר לעקור את זה. לכן, אין לחסום את כוח הדיבור ואת היכולת לבטא דברים הכרחיים.

על-כן, גם אלה שהטוהרים את הסיעה הגדולה ביותר

של הבית, כלי שום ספק, מעוניינים ברמה המוטריית שלו ואינם חשודים על

א. רוזנאלטנאור:

זלזול - הם חשודים בזה שהם מתנגדים לדברים שאינם לפי רוחם.
לכן, אני מצטרפת להצעתו של יו"ר הכנסת שעלינו
להחליט היום רק בענין החנוך, ואשר להבא - תחליט ועדת התקנון.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: איני מקבל את הליברליזם של יושב-ראש

הועדה, שאדם אחר יכול לדרוש הצבעה
שמית. אם ההצעה לא קבלה תומכים, פרוש הדבר שנהצעה זו מעוניינים אך ורק
המעוניינים. עלינו עוד לדון בשאלה זו והיום עלינו לקבל החלטה שלא
תשמש תקדים.

היו"ר י. הררי: ראשית אני מעמיד להצבעה את השאלה

אם החלטתנו היום תשמש תקדים או לא.

ה צ ב ע ה

- בעד - ההחלטה תשמש תקדים - 8
- נגד - ההחלטה לא תשמש תקדים - 8

הוחלט: החלטת ועדת הכנסת בענין החינוך
לא תשמש תקדים.

היו"ר י. הררי: אני מעמיד כעת להצבעה את ההצעות הבאות:

- (1) ועדת הכנסת קובעת שיש לקיים הצבעה
שמית בענין החנוך בלי כל תנאים;
- (2) 32 חברי הכנסת - בהתאם לתקנון מועצת
המדינה הזמנית - רשאים לדרוש הצבעה
שמית.

ה צ ב ע ה

- בעד ההצעה שועדת הכנסת קובעת
שיש לקיים הצבעה שמית בענין
החנוך בלי כל תנאים - 9
- בעד ההצעה ש-32 חברים רשאים לדרוש
הצבעה שמית - 9

אני מעמיד את השאלה שנית להצבעה:

היו"ר י. הררי:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה שועדת הכנסת קובעת
שיש לקיים הצבעה שמיית בענין
החנוך בלי כל תנאים - 8

בעד ההצעה ש-32 חברים רשאים לדרוש
הצבעה שמיית. 9

ה ח ל ט ה

באם תבוא דרישה מצד 32 חברי הכנסת תתקיים
הצבעה שמיית בענין החנוך.

3. ה ד י ו נ ב ת ס צ י ב :

ד. צ. פנקס - יו"ר ועדת הכספים: נתבקשתי להביא בפניכם את הצעות

ועדת הכספים בענין הדיון על שני

נושאים: התקציב ועניני חברת האשלג.

בענין התקציב סוכס אתמול בוועדת

הכספים לבקש לאפשר ויכוח של 5 שעות אחרי הרצאתו של שר האוצר. לוח הזמנים

שלנו הוא כשה, שאם התקציב שאם הוא יוגש הוא צריך להיות טועבר לוועדת

הכספים ובשבוע הבא לחזור לכנסת בהחלט. הזמן דוחק מאד.

אני מציע שועדת הכנסת תסכים,

באופן יוצא דין הכלל, לאשר לשר האוצר להרצות היום, למרות שחסרות עוד 24

שעות מזמן הגשת החומר - הוגש רק נוסח החוק אבל לא הוגשו המספרים.

בדרך כלל ברצוני לומר שלגבי

המספרים של התקציבים, היה מאד רצוי לקבוע שאין להניח אותם על השולחן

של חברי הכנסת, אלא יחד עם הרצאת שר האוצר, כי רוב שרי הכספים, בכל

המדינות, מקפידים על כך שלא יודעו המספרים לפני שהם מוסרים אותם.

בענין חברת האשלג - ועדת הכספים

הסכימה למסור לכנסת דו"ח על החלטות שנתקבלו בענין זה. לכתחילה חשכנו

שיספיק ויכוח קצר, אבל ישנן שתי סיעות בכנסת הדורשות את הויכוח - סיעת

מפא"ם וסיעת חרות - ונתברר שנצטרך להקציב לופפנות לפחות שעתיים או שלוש,

אפילו אם לא תשתתפנה כל הסיעות שבבית, אפילו אם ניתן רק לסיעות האופוזיציה

לדבר ונסתפק רק בתשובת שר האוצר. מצדנו היה רצוי שגם עבין זה יסתיים

לפני הפגרא.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

אני מציע לדון כעת רק בענין 5 השעות

שיוקצבו לויכוח ו-48 שעות של הגשת

י. בר-יהודה:

אתם טוענים שאזמן קצר - בנקשה, אני מציע שנשב בשבוע הבא במשך 3 הימים שלוש פעמים ביום. נשב אפילו עד 2 בלילה. איני רוצה שתהיה כאן סבוטז'ה בעניינים ואיני רוצה שתהיה סבוטז'ה בזכותנו. בענין זה אתם מחוייבים לטשור על הנוהג. מחוייבים!

בנוגע לזמן - יש לקבוע זמן שגם הוא אינו עושה מכל הענין הזה חוכא ואיטלולא. אתם יכולים בכלל לקבוע רבע שעה לכל הויכוח חוץ מדברי השר ותשובת השר.

ד. בר-רב-האי:

ביחס ל-48 שעות - נדמה לי שאנחנו מבינים את הנוסח הזה באופן שונה. מה הכוונה של 48 שעות שפסקה בין הגשת החומר לישיבת הכנסת ובין הויכוח, כדי לתת אפשרות לכל הכנסת ללמוד את החומר. אבל, גשום מקום לא נאמר, וזה אינו הכוונה, שהחומר יוגש בכתב תחילה ואחרי יומיים ינאם השר את נאוםו.

אני מבין את הפרוצדורה בצורה אחרת: השר סופיע, סוסר את החומר בעל-פה, הסטנוגרפה של דבריו מתחלקת בין חברי הכנסת ואז - אתם באים ואומרים: ויכוח אחרי 48 שעות, כי אנו רוצים ללמוד את החומר במשך 48 שעות. החומר טובא יחד עם הודעת השר.

אני חושב שהמקצב אינו נכנס למסגרת הכללית שקבענו. זה דבר עדין סאד. אני סתאר לעצמי שהשר יכול היה אתמול או היום למסור את הוצאתו וכעבור 48 שעות יוחל בדיון.

בניח שהוא נואם היום - אני הייתי מציע להסתפק ב-24 שעות לאחר נאוםו. אם אתם מעמדו על 48 שעות - אינני סוכן להתוכח על כך.

ז. יהודה:

אחרי הסברתו של חבר הכנסת בר-יהודה לא נותר לי אלא להגיד שהפרוצדורה שמוא מציע היא החוקית. מגישים חומר עם הסברה ונותנים 48 שעות עד לדיון. דרישתו של חבר הכנסת בר-יהודה נתקבלה, אלא הוא טעה וחבר הכנסת בר-רב-האי העמידו על טעותו. אשר לזמן שיוקצב לדיון - הייתי מבקש את החברים היושבים מולי להבין שאיש לא יותר על זכותו לדבר. אני מציע להקציב לדיון 4 שעות.

א. ציזלינג:

קודם כל עלינו לקפור על הפרוצדורה הקיימת - החוק צריך להיות מונח על שולחננו 48 שעות - אינני יכולים להסכים לכך שהממשלה טרם סברה לנו את החומר.

אני מבקש שועדת הכנסת תביע את צערה על

הממשלה נהגה כך בכנסת בענין התקציב.

אני מסכם את הצעותי: לבקש את הרוב לותר,

ואני עומד על כך שהחומר יוגש לנו 48 שעות קודם לכ.ן.

י. שמחוני:

שמענו מיו"ר ועדת הכספים שאין נוהגים

לספור את המספרים לפני הרצאת השר.

א. ציזלינג:

ישנו נוהג ביחס למסים - פרטססם של מסים

חדשים לפני זמנם יכול להביא לעסקי ספסרות.

הפעם יש כאן רק ענין של הצעות להוצאות. ענין זה של הוצאה אין דינו

דין של העלמה מדעת הצבור.

א. מזור:

אני מציע שנותר הפעם על הנוהג של הגשת

החומר 48 שעות לפני הדיון ושנקציב לדיון

על התקציב 3 שעות.

י. בריהודה:

ברצוני לקבוע שאת ההצעה לדון בזמן הגשת

התקציב, הגשתי ב-14 בפברואר ועד עכשו לא

דנו בענין.

במצות הויכוח כולכם מזלזלים בו חוץ מדברי

השר. יש לי שר משלי לעניני תקציב ואני דואג מאד לזכותו לדבר, בדיוק

כמו שאתה דואג לשר שלך - וזאת זכותי.

יש רק ענין אחר שאין להוריע עליו קודם לכן -

אלה הם ססי מכס ובלו. את זאת קבלנו. בכל שאר הדברים צריכים למסור

לנו את המספרים. אני מציע לחברי סיעתי, באם מתקיים הרצאת השר לפני

שתעבורנה 48 שעות מזמן הגשת המספרים המלאים, לעקוב את הישיבה, מפני

שאין יכולים להשתתף בזלזול זה ובהתעללות בכנסת. בבקשה, תשוב אתם

ותדברו ביניכם על כל מה שאתם רוצים, אם אינכם מבינים שאתם מחוייבים

לשנות את זאת

היו"ר י. הררי:

אנו עוברים כעת לדיון על:

- (א) ענין ה-48 שעות להגשת התקציב;
 - (ב) 5 שעות שיוקצבו לדיון על התקציב;
 - (ג) חברת האשלג.
- נדון תחילה בענין ה-48 שעות ו-5 שעות.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

לדעתי אם נעטור הפעם על ה-48 שעות להגשת התקציב לא נספיק לסיים את הדיון ולאשר את התקציב עד לפנרא.

אני מתנגד להקצבת 5 שעות לדיון על תקציב זמני ל-3 חודשים. אני מבין שיש לכל עמדה מסלו בענין התקציב אבל הוא יוכל לבטא אותה הפעם אקילו במשך רבע שעה, כי כל התקציב הרי יובא מחדש לכנסת. עלינו לקחת בחשבון שאם נקציב לדיון 5 שעות, פרוש הדבר 7 שעות יחד עם תשובת השר. אני מציע לבקש את ועדת הכספים לצמצם את הדיון הזה ל-3 שעות.

את ענין חברת האשלג אני ספריד, בקודת הכובד בענין זה אינה הצד הכספית.

אני מציע להתקציב לדיון על תקציב הביניים

שלוש שעות, אבל אינני שולל את השיבות התקציב בהיקף הדיון ובערכו.

א. ציזלינג: זוהי אחת הדרכים של אונסטרוקציה מצד

הרוב. התקציב בשנה שעברה נתגלגל מאודש

לחודש במשך מרבית השנה. בשנה שעברה אפשר היה עוד למצוץ לזה הצדקה

כל שא"א - מטשלה חדשה, וכו'.

אני קובע שזה כבר חודש ימים עומד טעוף

בסדר-יוטה של ועדת הכנסת "תארין הקשת התקציב". אם המטשלה לא רצתה

להכנס לויכוח היא יכלה להגיש את התקציב לפני חודש. עכשו אומרים:

מי שרודש ויכוח עושה אונסטרוקציה. מי שדחה את הויכוח עושה אונסטרוקציה.

לאלה שאם אחראים על כך יש אפשרות לקצר. המטשלה מביעה את דעת הרוב -

בבקשה, יתנו למיעוט להביע את דעתו כרחבה ויותר הרוב על זמנו. על הויכוח

תשיב המטשלה ואז - הקצור יבוא ממילא. בחמש שעות יש לרוב יותר סמחצית

הזמן. מצדנו אני יכול לומר שאיננו מתכוונים להעמיד האבעות סיוותרות.

זו אינה התחייבות. זוהי זכותנו במקרים מסוימים. הרוב צריך לקבל

בחשבון שעליו לשמור על זכותנו זו.

א. בהיר: בענין המספרים ברצוני לציין שאתמול,

כאשר קבלנו את החומר, קבלנו גם

את המספרים. הממשלה הגישה לנו מספרים ציחם ל-10 מיליון ו-600 אלף ל"י. ישנה תוספת של 2 מיליון ו-200 אלף ל"י. זאת אומר ביחס ל-500 אלף ל"י, היא הגישה לנו רק חוק, והיא מבקשת מאתנו לקרוא את ספר החוקים שישנו אצלו כל חבר כנסת.

שנית, זכור לי כי ^{פז}שר בא ומסר הודעה

ובקשו לדחות את הדיון עד לאחר זמן מסוים.

אני על-כן מקבל שני דברים:

א) לנהוג לפי הפרוצדורה של 48 שעות

להתחלת הויכוח.

ב) לדחות את הענין ליום שני ובינתיים

להריץ את ועדת הכספים ביום שלישי ולהחזיר את החוק ביום רביעי לכנסת.

אני רק איני יודע מה הוא הדבר

האפקטיבי הצבורי שדבר זה יתן לנו, אם יגידו שזוהי נקודת הכובד

של החוק ויעזבו את הישיבה. אם כך - אני מציע לכל חברי לעשות את

הענין הזה בשבוע הבא ואני אסביר מדוע אי-אפשר לתת לשר האוצר להרצות

היום ולאפשר להתחיל בויכוח מחר ללפני שמעבורנה 48 שעות. איני

חושב שיש כאן ענין לסתום למישהו את הפה. אני בעד ויכוח של 5 שעות.

איני רוצה שהאופוזיציה תוותר ואיני רוצה שהחברים היושבים בספסלי

הקואליציה יוותרו. תשובת השר - היא תשובת השר, והערות ~~של~~ חברי

הכנסת - אלו הן הערות של חברי הכנסת. איני סומך תמיד על השר שהוא

יביע את דעתי. בענינים כאלה כסו התקציב, יש לעתים קרובות, לכל חבר

להעיר את הערותיו ועל זאת אין לוותר.

עלשכן הצעתי 5 שעות לדיון ולהתחיל היום

אחר-הצהרים. אם מפ"ם תדרוש להתחיל ביום שני - נתחיל ביום שני.

למעשה, הוחלט שיש להגיש חומר לחברי

היו"ר י. הירי:

הכנסת 48 שעות קודם לכן מלבד אם ועדת

הכנסת תחליט אחרת.

היו"ר י. הררי:

ועדת הכנסת תחליט אחרת משני טעמים: א) מפני שאנחנו רוצים ללכת לפגרא ולא הממשלה; ו-ב) מפני שבענין התקציב הזה לא טובא לנו כל תקציב וכל מה שיש לאופוזיציה לטעון זה: מדוע לא הובא כעת כבר התקציב השנתי אלא רק תקציב ביניים. אי-אפשר לדבר על כל התקציב כי על-ידי-כך ישררו לפרוטות את מתקצאם הוליכות הגדול. לדעתי התקציב היה צריך להיות טובש לא יאוחר מ-31 לדצמבר. הכנסת היתה צריכה להתוכח עליו 3 חדשים ועל זאת יש עכשו להתוכח ולא על 48 שעות להכנס או 24 שעות. את זאת אפשר לוטר גם בלי כל הכנה.

אני בדרך כלל אינני מפריד בין נאום השר והוליכות.

א. י. גרינברג: ברצוני להעיר לגבי התלונות שהושמעו

כאן על אי-הבאת התקציב לפני סיום התחלת שנת הכספים. במקומות רבים לא נהוג להביא את התקציב לפני/שנת שכספים. באנגליה למשל, שנת הכספים מתחילה ב-1 לאפריל והתקציב טובא ב-5 לאוגוסט. מה שטובא לפני התחלת השנה זה היא רק הקצבה על חשבון תקציב זמני.

פ. אילנית: יש פה שני דברים. יש דבר מהותי

ודבר פרוצדוראלי. הדבר המהותי החמור ביותר הוא זה שבמדינה כל-כך צעירה הופך הדבר לנוהג שהתקציב השנתי אינו טובא בזמן לכנסת. זאת היא שאלה עקרונית ואיני חושבת שמישהו צריך להגן עליה.

בענין הפרוצדורה. אני משתוממת על חבר

הכנסת בר-רב-האי, שהוא אדם יודע חוק, והוא מציע תקציב כזה. התקציב הוא בבחינת חוק המוגש עם כל פרטיו. אני מתנגדת בהחלט להערתו של חבר הכנסת בר-רב-האי.

י. בר-יהודה: ברצוני להזכיר לחברים שמקרים אחרים,

הסכמנו לשנוי ההחלטה על 48 שעות.

ד. בר-רב-האי: אני מוכן שהצעתי תשמש רק למקרה זה,

אם כי אני רואה אותה מתאימה גם להבא.

א. בהיר: אני מציע לקיים הצבעה בסיונית - ברצוני

לדעת מי תומך בכך שהשר ירצה בשבוע

א. י. גרינברג:

אני מציע להחליט שהחומר יוגש היום,
ומחר, לאחר 24 שעות ירצה השר.

הי"ר י. הררי:

אני מעמיד תחילה להצבעה אם ועדת הכנסת
מחליטה לשנות את הנוהג של 48 שעות.

ה צ ב ע ה

בעד הכנסת שנוי בנוהג - 9

נגד - 6

מחליטים: להכניס שנוי בנוהג של הגשת
חומר 48 שעות לפני הדיון.

בעד הצעת א. י. גרינברג - 9

בעד ההצעה שהויכוח יתחיל
48 שעות אחרי הרצאת השר - 3

נתמבלה: הצעת חבר הכנסת א. י. גרינברג.
החלטה זו לא תשמש תקדים.

מחליטים: להקציב לדיון 5 שעות.

א. קפלן - שר האוצר: ברצוני לבקש סכס לדון שנית בענין זה.

כפי הנראה שהיתה כאן איזו אי-הבנה.

על
אתמול, כאשר דובר בענין זה, בוועדת הכספים, לא היה איש שדרש להגיש את
החומר לפני כן. אחרת, הייתי יכול לחלק את החומר עוד אתמול. אנחנו
מבקשים שלכל הפחות תינתן לי אפשרות להרצות הערב והדיון יתחיל מחר בבוקר
ב-9 ואפשר לקיים מחר שתי ישיבות מליאה. אחרת, יש לי הרגשה, שאנחנו
מעמידים בסכנה את קבלת התקציב. למעשה החומר יוגש על שולחנות החברים
עם פתיחת הישיבה היום ורק למחרת יחל הדיון.

בדרך כלל אבקש סכס לדון בשאלת

הנוהג בתקציב.

ד. צ. פנקס - י"ר ועדת הכספים: ראשית כל ברצוני לדבר לגבי השאלה

של הגשת התקציב. אני בדעה שלגבי

הגשת התקציב אין לחייב את הממשלה להניח את החוק התקציב על השולחן לפני

הרצאת שר האוצר, כי אם, יחד עם הרצאת שר האוצר. הדבר הזה הוא אקסואלי

לגבי התקציב הכולל שיובא מיד לאחר הפגרא. ההצעה היא, שמיד עם

ד. צ. פנקס:

פתיחת הכנסת, לאחר הפגרא, ביום השלישי הראשון, ישיבת הכנסת תתחיל עם הרצאת אשר האוצר. גם כך לא ישארו לנו יותר סחודשיים לויכוח על התקציב הכולל, ואנו רוצים שהויכוח יהיה רצוף. אם אתם לא תסיימו את הדיון סחר אנו לא נוכל לגמור את הדיון בוועדת הכספים בזמן, והתוצאה תהיה שהמדינה תשאר בלי תקציב.

אני מבקש, איפא, לאשר את הצעת שר האוצר על סנת שמחר, עם סיום הישיבה, אחרי גמר הויכוח יועבר התקציב לוועדת הכספים.

היו"ר י. הררי: אני מסליץ בפני הועדה לקבל הצעה זו. באם היא לא תקבל - נשארת ההחלטה שקבלנו קודם, בתוקפה.

א. קלן - שר האוצר: אני מפנה לכנסת באופן ישיר ובקש אותה לשבת גם ביום רביעי כל היום וגם ביום חמישי.

י. בר-יהודה: מעלתך האחרונה של שר האוצר ועוד ברובו כזה, היתה סיותר. אלה שתובעים שמאירה על הנוהג מוכנים לשבת. אני הייתי זה אשר הצעתי שבשבוע הבא נשב 3 פעמים ביום כל יום. (ד.צ. פנקס: וסתי חשב ועדת הכספים? בשבת?) אני חושב שכל הרוש הזה צריך להיות מופנה לשר האוצר ולא אלינו. הוא יכול היה להצבא את התקציב עוד לפני אודש.

א. י. גרינברג: אני מציע שהשר ידבר סחר ומנחנו נצמצם את זמן הויכוח בשעה אחת, כלומר ל-4 שעות, כי השר בודאי ידבר רק שעה אחת.

היו"ר י. הררי: עלינו להצביע אם ועדת הכנסת מסנה את החלטתה או לא.

ה צ ב ע ה

בעד שנוי ההחלטה הקודמת - 9

נגד - 6

מחליטים: לשנות את ההחלטה הקודמת.

היו"ר י. הררי:

עלינו להחליט כעת באיזה אופן אנו משנים

את ההחלטה הקודמת.

ישנה הצעה לקבל את הצעתו של שר האוצר וישנה

הצעה שניה של חבר הכנסת גרינברג למצבם את הדיון ס-5 שעות ל-4 ולאפשר
לשר האוצר לדבר סחר.

א. י. גרינברג:

אני מסיר את הצעתי.

היו"ר י. הררי:

זאת אומר שישנה רק הצעה אחת והיא באופן

אוטומטי מתקבלת.

י. בר-יהודה:

אני מסתייג.

ד. בר-רב-האי:

קבלנו החלטה שבצניני פרודורה אין הסתייגות.

פ. אילנית:

גם השר אמר שיביא את הענין בפני הכנסת.

היו"ר י. הררי:

באשר כל הצעה אחרת לשנוי - נתקבלה ההצעה

ששר האוצר ינאם הערב ומחר יחתחיל הניכוח.

את שעות הישיבות סחר יקבע יו"ר הכנסת.

4. העברת חוק בתי הקברות הצבאיים וחוק רישום פטירת חיילים לועדות המתאימות.

א. שפרינצק

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: אני מציע להעביר את שני הסעיפים האלה

לועדת החוץ והבטחון כי הם מהווים חלק

אורגני של שבועת ועדת החוץ והבטחון.

י. בר-יהודה:

אני מציע להעביר את חוק רישום פטירת חיילים

לועדת החוקה, חוק ומשפט, ואת חוק בתי

הקברות הצבאיים לועדת המשפט והשרותים הצבאיים.

לדעתי ענין בתי הקברות הצבאיים שייך
לוועדת השרותים הצבוריים.

א. סזור:

אני מקבל שרישום פטירות החיילים שייך
לוועדת החוקה. אך אינני מקבל את ההנחה

י. ברץ:

שחוק בתי הקברות הצבאיים שייך לוועדת השרותים הצבוריים. לדעתי יש
להעביר חוק זה, הקשור בתקופה מסוימת, לוועדת החוץ והבטחון.

אם כולם מסכימים שיש להפריד בין שני החוקים
אני מעמיד להצבעה שאלת העברת כל חוק

היור' י. הררי:

באופן נפרד.

ה צ ב ע ה

- בעד העברת החוק לרישום פטירות חיילים לוועדת החוץ והבטחון - סיעוט
- בעד העברת החוק לוועדת החוקה - רוב

מחליטים: להעביר את החוק לרישום פטירות חיילים לוועדת החוקה חוק ומשפט.

- בעד העברת חוק בתי הקברות הצבאיים לוועדת השרותים הצבאיים - 7
- בעד העברת החוק לוועדת החוץ והבטחון - 8

מחליטים: להעביר את החוק לבתי הקברות הצבאיים לוועדה לעניני חוץ ובטחון.

היור' י. הררי: עלינו להחליט כעת לאיזו ועדה להעביר את החוק לתיקון פקודת פרי ההדר (פקוח ושווק) תש"י 1950. ישנן שתי הצעות: 1) לוועדת הכלכלה ו-2) לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

ה צ ב ע ה

- בעד העברת החוק לוועדת הכלכלה - 7
- בעד העברתו לוועדת החוקה - 8

מחליטים: להעביר את החוק לתיקון פקודת פרי ההדר (פקוח ושווק) תש"י - 1950 לוועדת הכלכלה.

דו"ח של ועדת המסנה לסדרי-הבית:

א. ציזלינג - יו"ר ועדת המסנה לסדרי-הבית:

היו חלוקי דעות

בקשר לכרטיסי הרכבת.

חלק מן החברים דרש שהכרטיסים לא יהיה נפרדים אלא שזכות הנסיעה ברכבת תנתן על סמך כרטיס חבר הכנסת. הוועדה הגיעה לכלל פשרה שיוכן פנקס מיוחד ובו ייכתבו כל שכויותיו של חברי הכנסת, ויודקו על כרטיסי הנסיעה וכו'. הוחלט שבינתיים עלינו לקבל באופן זמני את כרטיסי הנסיעה ברכבת, אשר כבר הוכנו על-ידי שר התחבורה.

היו"ר י. הררי:

מחובתי לעורך שאלה: איני יודע

מה ענין כרטיסי הרכבת ולעדת המסנה

לסדרי הבית. אני שמחתי על המרץ והפעילות של ועדה זו. לדעתי זה ענין השייך לחסינות. על הוועדה הזו לדאוג רק לענינים בתוך הבית, לנוחיות החברים.

בהזדמנות זו ברצוני להעיר ששמעתי

שנקבעו חדרים לספצות, אבל רק הסיעות הגדולות קבלו חדר לכל טיעה, ואילו הסיעות הקטנות קבלו חדר אחד לכולן. מתקבל שועדת המסנה היא אוטוריטה המחליטה על דעת עצמה מבלי שמבקשים ממנה לטפל בענין וגם מבלי להביא זאת להחלטת ועדת הכנסת.

א. ציזלינג:

ועדת המסנה תוותר בקלות על סככותה

והיקף פעולתה. אני לא הייתי בזמן

שבחרה הוועדה הזאת והבינותי מתוך שיחה עם חברים שכל דבר הנוגע לזכויות החברים ולסדורים בתוך הבית, פרט למשכורת, וחסינות - נוגע לוועדת המסנה לסדרי הבית.

הערה שניה: אני מצטער מאד שחברי

ועדת הכנסת אינם יודעים את החלטותינו. פעמים אחדות בקשתי שהפרטיכלים של ועדת המסנה יוכנסו לתיקים של ועדת הכנסת.

בענין החדרים: נודע לנו שאין מקום

מספיק כאן בבנין הזה. לכן הקצבנו בינתיים חדרים לסיעות הגדולות עד לסיעת חרות וחדר אחד לסיעות הקטנות. אפוא אננו דואגים ככל האפשר גם לאחרים.

בהזדמנות זו ברצוני להודיע כאן,

דרך החברים, שכל ענין הנוגע לשאלות של סדורים, דאגת לצרכי החברים -

א. ציזלינג:

יבכלו אמשאא החברים להביאם לוועדת המסנה.

אני מציע לפרש את סמכות ועדת המסנה
של הבית לפי הפרוש שפרש חבר הכנסת

היז'ר י. הררי:

ציזלינג - הפרוש החשב ביותר.

אני מתארת לי שלבין החסינות יובא בתורת
חוק; אני אציע שהחוק הוא יצורף לפנקס

פ. אילנית:

המיוחד שהוצע על-ידי ועדת המסנה.

הישיבה נבעלה בשעה 11,25

(X) גב' הוסמן:

ברצוני להעיר לגבי התלונות שהושמעו כאן

על אי סיום התקציב לפני סיום שנת הכספים.

שאלן זה נהוג להביא את התקציב לשנת כספים מסוימת לפני התחלת שנת הכנס.

באנגליה, למשל, גומרים את התקציב לשנת הכספים שהיא גם כן מתחילה ב-1 לאפריל

עד ל-5 לאוגוסט של אותה שנה, ומה שגומרים לפני התחלת השנה, זו רק הקצבה על

חשבון תקציב זמני, אכל את התקציב לשנת הכספים גומרים רק אחרי התחלת שנת

הכספים.